

ΤΟ ΠΑΡΑΜΥΘΙ ΤΟΥ ΓΙΑΤΡΟΥ.

Πολλές βραδυές ὁ κύρ Σαφάκας ὁ δήμαρχος τοῦ χωριοῦ μας—σάν ξευγενισμένος ἀπ' ὅλους μας—μᾶς ἀνοίγει τὴ σάλα του. Μαζευόμαστε ἐκεῖ μέσα καρμιὰ δεκαριὰ ἀπάνω κάτω, ξέχωρα ἀπῶνα γεροντοκόριτσο, τὴν ἀδερφή τοῦ κύρ δημάρχου, καὶ τὴ κόρη του τὴ τρελλὴ Χρυσαΐδω μὲ τὲς μεγάλες τὲς πλεξίδες, καὶ τὰ καστανὰ τὰ μάτια, ποῦ χύνουν τόσο φῶς καὶ τόση καλοσύνη ὁλόγυρα. Τὸν στρατὸ τὸν ἀντιπροσωπεύει ἓνας ἀποσπασματάρχης λοχίας, ψηλὸς καὶ λιγνὸς σάν λελέκι· τὰ γράμματα, ὁ φαρδὺς ὁ σχολάρχης καὶ δυὸ φουσκωμένοι δημοδιδάσκαλοι, καὶ τοὺς ὑπαλλήλους ὁ κύρ Ξάνθος ὁ τηλεγραφητής, ἄνθρωπος μὲ γνῶσι κατὰ τὸ δήμαρχό μας, καὶ νεῖος γιὰ φίλημα κατὰ τὰ γελαστὰ μάτια τῆς κόρης του. Βάλτε κᾶνα δυὸ χωριανούς ἀκόμα, καὶ τὸν κύρ Σταμάτη, τὸν γιατρό μας. Παράξενος ἄνθρωπος ὁ κύρ γιατρός!.. Δὲν εἶνε πολὺ καιρὸ φερμένος εἰς τὸν τόπο μας. Τὴν περασμένη ἀνοιξὶ μᾶς τὸν ξεφούρνισε ξαφνικὰ μ' ἓνα ταξειδάκι ἴσια μὲ τὴν Ἀθήνα ὁ δήμαρχός μας. Ποιὸς εἶνε, ἀπὸ ποῦ μαλλὶ κρατιέται ἡ σκούφιά του, κανεὶς μας δὲ ξέρει· μὰ ἡ ἀλήθεια εἶνε πῶς εἶνε προκομμένος. Λιγόλογος πάντα, λιγάκι χλωμός, σοβαρός, μ' ἓνα ζευγάρι γυαλιὰ εἰς τὰ μάτια, μὲ τὸ κυνηγόσακκοῦλί του εἰς τὸν ὦμο, μὲ τὸ δίκαννό του κρεμασμένο, γυρνᾷ καταμόναχος ἀπὸ θαμπὰ τὸ περισσότερο καιρὸ του εἰς τὸ λόγκο. Φυσικὰ ἓνας τέτοιος ἄνθρωπος ἀνάμεσό μας εἰς θὰ μπορούσε νὰ ξεφύγῃ ἀπὸ τῆ γλῶσσα τῶν χωρικῶν μας καὶ τὸν βάφτισαν παραξενιάρη. Μ' ἀγάλι' ἀγάλια τὸν συνηθίσαμε ὅλοι κ' αὐτόν, καὶ τὲς παραξενιές του, καὶ τὸν ἀφήσαμε ἥσυχο τὸν ἄνθρωπο. Ἐνα πρᾶμμα μονάχα δὲ μπορούμε νὰ χωνεύσουμε, γιὰτὶ καλὰ καὶ σώνει νὰ φέρνῃ ἀδιάκοπα εἰς τὴ κομπότρυπά ἓνα μαραμένο λουλουδι μυγδαλιάς; Αὐτὸ τὸ μικρὸ λουλουδάκι μὲ τὰ ζαρωμένα φυλλάκιά του καὶ τὸ ξερὸ του κοτσάνι ἐκάθισε μολύβι μέσα μας, κ' ἐκάθισε πειὸ βαρύτερο ἀκόμα εἰς τὸ στομάχι τῆς ἀδερφῆς τοῦ κύρ δημάρχου μας. Τὸ ἄτυχο τὸ γεροντοκόριτσο ἅμα ξανοίγει κάθε βραδυὰ τὸν κύρ γιατρό μὲ τὸ χλωμὸ ἐκεῖνο λουλουδι ἀναταράζεται φοβερά. Τὴν πιάνουν τὰ νεῦρά της καὶ μαζί μὲ τὴν καρέκλα της σειέται ὅλο τοῦ σπητιοῦ τὸ πάτωμα. Ὁ

λοχίας ὁ ἀποσπασματάρχης τὴν ἄκουσε νὰ παραλαλῇ μιὰ νυχτιὰ στὸ πλάι του.

— Τὸ διακολεμμένο τὸ λουλουῖδι !, ἄχ ! τὸ διακολεμμένο τὸ λουλουῖδι τί θέλει νὰ εἰπῇ !. Ὡς τὰ προχθὲς τὸ βράδυ εἴμαστε περίεργοι νὰ ἰδοῦμε ποῦ ἤθελε καταντήσῃ αὐτὴ ἡ δουλειά. Τὸ γεροντοκόριτσο μέρα μὲ τὴ μέρα ἔλυωνε κ' ἐσούρωνε φοβερὰ. Τὰ νεῦρά της εἶχαν τεντωθῇ τόσο, ποῦ στὸν παραμικρὸ κρότο ἀναπηδοῦσε κ' ἀνοίγε τὸ ζαρωμένο στόμα της, ξεπετοῦσε τὰ κίτρινα καὶ σάπια δόντια της, κ' ἐπετοῦσε ἔξω ἀπὸ τὰ φλέβαρά της στρουγγυλὰ καὶ ἀστραφτερὰ σὰν φλόγες τὰ μάτια της. Τὸ κακὸ δὲ βάσταξε πολὺ δόξα τῷ Θεῷ. Προχθὲς τὸ βράδυ ὁ κύρ γιατρὸς ἐρχότανε ἀπὸ τὸ συνηθισμένο του κυνήγι κ' ἐπέρασε ἀπὸ τοῦ δημάρχου νὰ ξαποστάσῃ λιγάκι. Τὸ προσωπικὸ ἦταν μαζεμμένο ὅλο ἐπὶ χειμωνιάτικο τοῦ σπητιοῦ. Ἀπ' τῆς γωνιάς τὰ χονδρὰ καὶ πολυκαιρινὰ κούτσουρα ζέστη γλυκειὰ ἐχύνονταν μέσα στὴ κάμαρα, καὶ τοῦ κάκου ὁ γέρο βορριάς ἐμούγκριζε στὰ ξύλα τῆς στέγης καὶ στὰ γυαλιά τῶν παραθυριῶν. Ὁ κύρ Σταμάτης μὲ τὰ χονδρὰ του τὰ ὑποδήματα ἐμπήκε μέσα σοβαρὸς σὰν πάντα, ἐκρέμασε τὸ δίκαννόν του ἐπὶ κρεμαστάρι, μᾶς κκλησπέρισε κᾗπως βραχνά, κ' ἐπῆγε νὰ καθίσῃ σιμὰ στὴ φωτιά. Ἀμέσως μιὰ παρακόρη τοῦ σπητιοῦ ἔσυρε ἓνα κάθισμα στὴ γωνιά, σίμωσε τὸ καπνὸ, καὶ τὸν κέρασε ἓνα ποτηράκι ἀπὸ τὸ μοσχᾶτο τοῦ σπητιοῦ. Ὁ γιατρὸς ἀναψε ἓνα τσιγάρο, ἐρρούφηξε τὸ κρασί του, κ' ἄρχισε νὰ χαϊδέβῃ μὲ τὸ μικρὸ του χέρι τὸν σκύλο του, ποῦ ἔχε ξαπλωθῇ λαχανίζοντας ἀπὸ τὸ δρόμο, στὰ ποδάρια του. Ὅλοι γύρω ἐκάθονταν ἄλαλοι, κᾗπως παραλογισμένοι, κ' ἄφιναν μονάχο τὸ γέρο βορριά νὰ ψάλλῃ τὰ ξερὰ τραγούδια του ἐπὶ κεραμίδια. Ἡ Χρυσάϊδω μὲ τὰ καστανὰ τὰ μάτια ἐστήκωνε κᾗπου, κᾗπου τὸ κεφαλάκι της ἀπὸ τὸ κέντησμά της γιὰ νὰ ῥίξῃ καὶ μιὰ γλυκοματιά στὸ τηλεγραφητὴ. Μονάχα τὸ γεροντοκόριτσο δὲν ἦταν οὔτε βουβό, οὔτε ἥσυχο. Εἶχε καρφώσῃ ἴσια τὰ μάτια του στὴ κομπότρυπα τοῦ γιατροῦ, ἄφησε νὰ πέσῃ κλειστή στὰ γόνατά της ἡ Σύννοψις της, ξάπλωσε ἀλύγιστα τὰ πόδια της ἐπὶ πάτωμα, καὶ σ' αὐτὴ τῇ θέσει ἀνατινάζονταν κάθε στιγμὴ ἀπὸ τὸ κάθισμά της ὅλη, κ' ἔσφιγγε μέσ ἐπὶ δόντια της ἓνα μурμουρίσμα. Ἐξαφνα σὲ μιὰ στιγμὴ σηκώνεται ἐπὶ πόδια της, σιμώνει τὸ γιατρὸ καὶ τὸν κυττάζει καλά, καλὰ στὰ μάτια, κ' ὕστερα μὲ μιὰ κίνησι γεμάτῃ ἀνατριχίλα σηκώνει ἓνα χέρι μαῦρο, μαῦρο κ' ἄσαρκο πρὸς τὸ λουλουδάκι τῆς κομπότρυπας του, καὶ σφυρίζει σὰν ὀχειὰ καθαρὰ δυὸ ξερὰ λόγια.

— Τί θὰ εἰπῇ αὐτὸ τὸ παληολούλουδο, γιατρέ, τί θὰ πῇ νὰ ζήσης ; ..

Ἐκεῖνος ἐπὶ τὴν ἀρχὴν ἀπόμεινε σαστισμένος, καὶ τὴν κυτταῖσε ξαφνισμένον σὺν νᾶχε ἐμπρὸς τοῦ κᾶνα ζωτικό, μ' ἀγάλλει ἀγάλλει ἀρχισε νὰ καταλαβαίνει καὶ τὰ χεῖλη τοῦ χαμόγελασαν, καὶ τὴν ἠσύχασε.

—Κάθησε, κυρά μου, καὶ θὰ σοῦ πῶ τί θὰ πῇ αὐτὸ τὸ παληολούλουδο.

Τὸ γεροντοκόριτσο ξαναγύρισε εἰς τὸ κάθισμά του, ξυλιασμένο, κ' ἐσταύρωσε τὰ χεῖρα του εἰς τὰ γόνατά του. Ὁ τηλεγραφεὺς μόλις κρατοῦσε ἓνα χαμόγελο, ὁ σχολάρχης κ' οἱ δασκάλοι ἐφούσκωναν στὴν ἔκρη των, ὁ κύρ Σαφάκας εἶχ' ἀρχίσει μίαν ἀτελείωτη κουβέντα μὲ κᾶνα δυὸ χωριανούς, ὁ λοχίας, ὁ ἀποσπασματάρχης ἐστρίψε τὸ καγγελωτὸ μουστάκι του, κ' ἡ Χρυσαῖδω ἀκούμπησε τὸν ἀγκῶνά της εἰς τὸ τραπέζι ἐκεῖ εἰς τὴν πλάϊ της, κ' ἐγύρισε γιὰ μίαν καὶ καλὴν τὰ μάτια της πρὸς τὸν τηλεγραφεὺν. Ὁ κύρ γιατρός ἔβγαλε τὸ ξερὸ τὸ λουλουδάκι ἀπ' τὴ κομπότρουπά του, τὸ συχνογύρισε γιὰ λίγες στιγμὲς μέσα εἰς τὰ δάκτυλά του, καὶ εἰς τὰ ὕστερα ἀρχισε μὲ χαμηλὴ φωνή :

—Αὐτὸ τὸ παληολούλουδο ποῦ βλέπεις, κυρά μου, ἔχει τὸ παραμῦθι του. Μέσα εἰς πέντε αὐτὰ φυλλάκια τὰ μαραμένα καὶ τὰ ἀχρωμάτιστα εἶνε χωμένη ὅλη ἡ ζωὴ μου, καὶ τὸ φυλάγω μονάχα γιὰ νὰ ἀνασκαλίσω κάποτε τὴ πληγὴ μου, μ' ἔλα τὰ χρόνια πῶχουν περάση. Καὶ τὸ φυλάγω ἀπὸ τὸν καιρὸ ποῦ ἐσπούδαζα ἐπὶ τὴν Ἀθήνα. Ἐκαθόμουν εἰς τὴν θειᾶς μου, τῆς κυρίας Στάμου, τὴν γνωρίζει ὁ κύρ δήμαρχος. Εἴκοσι χρόνων παλλικάρει κλεισμένο πάντα εἰς τὸ μικρὸ ἐκεῖνο σπητάκι μὲ τὴ συντροφίαν τῆς θειᾶς, καὶ τῶν βιβλίων μου δὲν ἤξερα περισσότερο τὴν Ἀθήνα καὶ τὴ ζωὴ της, ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιον καὶ τὸν μικρὸν μας κήπον. Γειτονιὰ γύρω δὲν εἶχαμε ἓνα σπήτι μονάχα ἀπέναντι εἰς τὸν κήπον μας ποῦ τὸ νοίκιαζαν ἀπὸ καιρὸ εἰς καιρὸ. Ἔτσι ἐπέρασα ἡσυχῇ τὴ ζωὴ μου ὀλόκληρα τέσσαρα χρόνια. Τὸ πέμπτον χρόνον ὀλίγον ἔλειψε νὰ ξεχάσω καὶ τὸ Πανεπιστήμιον καὶ τὸν κήπον μας. Ἦρθε ἡ χρονιά μὲ τὸ διάδασμα. Ἀπ' τὸ κρεβάτι καὶ εἰς τὸ τραπέζι, κ' ἀπ' τὸ τραπέζι εἰς τὸ κρεβάτι. Βαρειὰ ζωὴ, μὰ τὴν ἀλήθεια, ἀλλὰ γρήγορα τὴν συνήθισα. Ἦταν χειμῶνας σὺν τόρῳ, καὶ θαρρῶ ἀκόμα πῶς ἀκούω τὴ φωνὴν τῆς θειᾶς μου νὰ φωνάζῃ κάθε στιγμὴ.

—Ἐβαλες κάρθουνα εἰς τὸ μαγκάλι τοῦ παιδιοῦ, Γιάννη;

Ἡ μέρες ἐκυλοῦσαν πολὺ ἀργά, κοῦες, κ' ἄχαρες, κ' ἡ ἐξετάσεις δὲν ἐφθάναν ἀκόμα. Ἐνα μεσημέρι ὕστερα ἀπὸ τὸ γεῦμα μου ἐφάνηκε πῶς εἶχα κουραστῇ λιγάκι. Ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὰ γυαλιά τοῦ πικραθριοῦ μου τὸ μάτι μου ἐξάνοιγε τὸν μικρὸν μας κήπον μὲ τ' ἄφυλλα δένδρα του, τὰ λευκά του χαλικάκια, καὶ τὸν ἥλιον νὰ κυλάῃ θερμὸς, γλυκὸς εἰς τὸν καθαρὸν

οὐρανό. Ἐπῆρα τὸ βιβλίο στὸ χέρι μου, ἀλλ' ἄθελα τοῦ ξέφυγε κάτω
 στὸ χαλί. Δὲν τὸ σήκωσα, καὶ τι μ' ἐσπρώχνε πρὸς τὸ παράθυρο καὶ
 δὲν ἄργησα νὰ τ' ἀνοίξω. Μία γλυκεῖα ζωὴ ἐχύθηκε ἑξαφνα στὰ πρό-
 σῶπό μου· ὀλίγα πουλάκια ἀπὸ τὰ ξερὰ κλαδιά τοῦ κήπου μῶστεϊλαν
 εἰς' αὐτιά μου τῇ πειρᾷ γλυκεῖα μουσική, ἕνας μαγεμμένος ἀνασασμός
 ἐχύθηκε εἰς τὴ στήθη μου, χωρὶς νὰ ξέρω ἀπὸ ποῦ, καὶ ἄθελα τοῦ ἐβγήκε
 ἕνας στεναγμός ἀπ' τὰ χεῖλη. Ἐξαφνα ἡ ματιά μου ἔπεσε εἰς' ἀντί-
 κρινό μας σπῆτι. Τὰ παραθύρια τοῦ ἦσαν ἀνοιγμένα πρὸς τὸν κήπο ὅλα
 καὶ ἐθαρροῦσε πῶς μ' ἐκυττοῦσαν γελαστὰ γελαστὰ μὲ τὰ μακρὰ χρω-
 ματιστὰ σκεπάσματά των. Ἀπὸ τὸν καιρὸ τῆς κλεισμάρας μου δὲν
 εἶχα ρίξῃ τὸ μάτι μου ἐκεῖ, καὶ δὲν ἤξερα ποῖος γείτονας μᾶς εἶχε κο-
 πιάσῃ. Σὲ λιγάκι ἕνα σκέπασμα παρεμέρισε, καὶ ἀγάλι' ἀγάλια ἐπρό-
 βάλε ἔξω ἕνα κεφάλι κοριτσιοῦ. Μ' εἶδε καὶ ἐχαμογέλασε, ἐγὼ θυμᾶμαι
 πῶς ἐκούνησα τὸ κεφάλι μου καὶ τὴν χαιρέτησα, καὶ τίποτε ἄλλο. Τὰ
 πολλὰ λόγια εἶνε φτώχεια. Τὴν ξανάειδα πολλές μέρες ὕστερα, ἕνα
 βράδυ τὴν γνώρισα καλλίτερα εἰς τὴν σάλα τῆς θειᾶς, καὶ θυμᾶμαι πῶς
 τὰ μάτια τῆς ὄχι μονάχα μ' ἐκράτησαν ἐκεῖ μέσα περισσότερα ἀπὸ κάθε
 φορά, μὰ πῶς καὶ ὅλη τὴ νύχτα δὲ μ' ἄφρσαν νὰ διαβάσω λέξι. Μιλή-
 σαμε μερικὲς φορές ἀκόμα, καὶ τὴν ἀγάπησα. Ἀπὸ τότε ἡ καρδιά μου
 μ' ἔσερνε ἀδιάκοπα εἰς τὸ παράθυρο, καὶ τὸ μικρὸ μου τραπεζάκι μ' ὅλα
 τὰ κάρθουνα τοῦ Γιάννη εἰς τὸ πλάϊ του, τῶβρισκα πολὺ ἄχαρο, ἀνυπό-
 φορο καὶ κρύο. Τίποτε ἄλλο δὲν εἶχα εἰς τὸ νοῦ μου, τίποτ' ἄλλο εἰς τὴν
 ψυχὴ μου ἀπὸ τὸ γλυκὸ μεσημέρι. Ἐκείνη, αὐτὴ τὴν ὥρα πάντα κατέ-
 βαινε εἰς τὸν κήπο μας καὶ ἐπερπατοῦσε ἴσια μὲ μισὴ ὥρα. Καὶ ἐγὼ εἰς τὸ
 παράθυρο καρφωμένος δὲν ξεκολλοῦσα τὰ μάτια μου ἀπὸ τὸ χαρούμενόν
 κορμί τῆς, ἀπ' τὸ δροσερὸ προσωπάκι τῆς, μὲ τὰ γλυκὰ τοῦ τὰ μάτια
 καὶ τὸ αἰώνιον χαμόγελο τῶν χειλιῶν του. Καὶ τόσο μονάχα! . . . Τοῦ
 κάκου ὥρμουσαν εἰς τὰ χεῖλη μου χίλια ποτάμια λόγια· ὁ πόθος μου δὲ
 ξεχειλίζε σταλιά. Τὰ ἐννοιωθα τὰ φλογερὰ ἐκεῖνα λόγια νὰ γυρίζουν πάλι
 μέσα εἰς τὴν στήθη μου καὶ νὰ μὲ πλημμυρίζουν φλογερὰ, καφτερὰ ἐκεῖ
 μέσα. Ἐκείνη τρελλή, πεταχτὴ τοῦ ἔλεγε χίλια τόσα γυρίζοντας εἰς τὴν
 μικρὴν ἐκείνη φωλιά, μὲ χίλια παιγνίσια. Τώρα ἐκυρτε καὶ ἐπαίρνε πέτρα-
 δάκια ἀπὸ χάμου, τᾶρριχτε ψιλά, καὶ τὰ δέχονταν πάλι εἰς τὰ δάκτυλά
 τῆς, τώρα τοῦ ἐδιάβαζε ξεκαρδισμένη ἀπὸ τὰ γέλοια ἕνα κομμάτι ἀπὸ
 ἕνα ἄρθρον ἐφημερίδας, ὕστερα ἐβουτοῦσε τὰ δάκτυλά τῆς εἰς τὸ μικρὸ σιν-
 τριβάνι τοῦ κήπου, νὰ δῇ, ἂν εἶνε κούο τὸ νερό, τοῦ ξεμολογιώτανε πῶς
 ἐπέρασε τὴν μέρα τῆς, τοῦ ἐδιάβαζε στίχους ἀπὸ κᾶνα περιοδικό, τοῦ
 ἐξυμνοῦσε τὸν κήπο μας γοργά, γοργά.

—Τὴν ἀνοιξί, καλέ, θὰ ἦνε τρέλλα σ' αὐτόν ἐδῶ τὸν παράδεισο.

Ὑστερὰ ἐθυριῶταν τὴν ἀνοιξί, καὶ λίγο νὰ ἔκλαιε, ἔχαμήλωνε τὰ μάτια τῆς, ἄφινε νὰ πέσουν ἄψυχα, μαρμαρωμένα τὰ χέρια τῆς κάτω, ἔπαιρνε μιὰ στάσι γεμάτη μάγεμμα, καὶ μοῦ ἔλεγε λυπημένη.

—Ἀχ! γιατί ν᾿ ἄρχεται ὁ χειμῶνας! . .

Κ' ἀμέσως ἔτρεχε κάτω ἀπ' τὸ παραθύρι τῆς κάμαράς τῆς, ἐκεῖ ποῦ ἄπλωνε ἓνα σωρὸ γυμνὰ κλαδιὰ μιὰ μαύρη, ξεγυμνωμένη μυγδαλιά, κ' ἀνασηκώνονταν, εἰς τὴν ἄκρη ἀπὸ τὰ γοβάκια τῆς, γιὰ νὰ δῇ μήπως ἔσκασε κᾶνα μᾶτι ἀνθιοῦ. Κ' ἔτσι ἀπ' ἐκείνη τὴ μεριά, κόκκινη, κόκκινη μοῦ ἐφώναζε λυπημένα.

—Τίποτε, τίποτε ἀκόμα, Ἀχ! πότε θ' ἀνθίσῃ ἡ εὐλογημένη.

Καὶ ἡ μισὴ ἐκείνη ὥρα ἐπερνοῦσε τόσο γλήγορα, κ' ἀπομείνα ὕστερα μονάχος, πονεμένος, ἐκεῖ εἰς τὸ παράθυρο ἀναμένοντας τὸ ξημέρωμα τῆς μέρας, μὲ τὰ μάτια καρφωμένα εἰς μικρὰς τὰς στρατές τοῦ κήπου, ἐκεῖ ποῦ ἔτυχε ν' ἀπομείνῃ ἀπὸ χθὲς τὸ μικρὸ πᾶτημα τοῦ γοβιοῦ τῆς, νομίζοντας πῶς θ' ἀκούσω ἀπὸ στιγμὴ σὲ στιγμὴ τὸ γλυκὸ τοῦ ἤχο . .

Ἔτσι μιὰ μέρα ἡ ἀγαπημένη μυγδαλιά τῆς ἀνθίσει. Τὸ θυμᾶμαι ἀκόμα τ' ἀλησμόνητο ἐκεῖνο μεσημέρι. Πῶς ἐπετοῦσε ἀπ' τὴ χαρὰ τῆς καὶ πόσο ἦταν εὐμορφὴ μέσα εἰς τὴ μεγάλη τρέλλα τῆς! . . Ἐστολίστηκε ὅλη ἀπὸ τ' ἀνθία τῆς καὶ μ' ἀποτρέλλανε. Ἐννοιωθὰ ἀπὸ τὸ ὕψωμα τοῦ παραθυριοῦ μου τὴ μυρωδιὰ τοῦ κορμιοῦ τῆς νὰ σμίγῃ μὲ τὴν μυρωδιὰ τῶν ἀνθιῶν καὶ νὰ χύνεται ὅλη ἴσια εἰς τὴ ψυχὴ μου, καὶ νὰ μὲ συνεπαίρῃ ἔτσι γλυκεῖα καὶ λευκὴ σὰν τ' ἀνθία καὶ τὴν ὄψι τῆς, ἔτσι μεθυσμένη σὰν τὴν θερμὴ καρδιά τῆς, καὶ νὰ μὲ πνίγῃ μέσα εἰς τὸ πέλαγος τῆς εὐτυχίας. Ἀχ, εὐτυχισμένη μυρωδιὰ πόσο γλήγορα ξεθυμαίνει τὸ μεθύσι σου! . .

Μὰ ξάφνω μιὰ μέρα δὲ φάνηκε εἰς τὸ κῆπο, ἐξημέρωσε καὶ δεύτερη μέρα καὶ δὲν ἦρθε, ἐφώτισε καὶ τρίτη, καὶ τέταρτη, κ' ἐκείνη ἐχάθηκε. Τὸ παραθυράκι τῆς κλειστό, τὰ χρωματιστὰ του σκεπάσματα βουδὰ κ' ἀσάλευτα, ἀπὸ πίσω ἀπ' τὰ γυαλιά, καὶ τὰ κλωνάρια τῆς μυγδαλιάς ἐσειῶνταν ἐμπρὸς τοῦ εἰς τὸ φύσγμα τ' ἀεριοῦ, ἄσπρα, ἄσπρα, χαρωπά, σὰν νὰ γελοῦσαν μὲ τὸ πόνον μου.

Ἐπέρασε καιρὸς κ' ἓνα πρωὶ ἀνοίγει τὸ παράθυρό τῆς καὶ προβάλλει. Δὲν πρόφτασα νὰ τὴν χαιρετήσω, ἔμεινα μὲ τὰ λόγια εἰς τὸ στόμα, καὶ μὲ τὴ χαρὰ μισοπνιγμένη. Μοῦ ἔρριξε μιὰ ματιά, ἔγειρε τὸ κεφάλι τῆς ἄλλου, κ' ὕστερα μοῦ ἐφάνηκε πῶς τὸ παράθυρό τῆς, ἡ μυγδαλιά, τὸ σπῆτι ὅλο, ὁ κῆπος, τὰ δένδρα, ὁ ἥλιος, ὁ οὐρανὸς ἤρχισαν νὰ στριφογυρίζουν, νὰ χάνονται, νὰ σβούνε ἀπὸ τὰ μάτια μου, καὶ κᾶτι ἄλ-

λόκοτο πῶμοιάζε μὲ γέλοιο, νὰ φθάνῃ στ' αὐτιά μου φαρμακερὸ καὶ νὰ μου περνάῃ, τῇ καρδίᾳ πέρα γιὰ πέρα. Σὰν πάσῃ ὥρᾳ πέρασε ἔτσι δὲ θυμᾶμαι. Ὅταν ἀνάδοσα, κ' ἐννοιῶσα τὸν ἐαυτὸ μου, τὰ μάτια μου ἦταν ἀκόμα καρφωμένα στὸ παράθυρό της, ἐκεῖ ποῦ τὸ μικρὸ τῆς κεφαλᾶς ἐσμιγε σιμᾶ, σιμᾶ μ' ἐνὸς ἄλλου, μέσα στ' ἀνθισμένα κλωνοράκια. Ἐκουδέντιαζαν γοργά, κ' ἐγελοῦσαν γοργότερα. Δὲ βάσταξε ἡ καρδιά μου· ἐκλίσσα τὰ τζάμια κ' ἔπεσα στὸ κρεβάτι μου. Ἐκαιόμουν, ἔβραζα, ὅλος, τὰ μάγουλά μου εἶχον γίνει καμίνι, τὰ μηλίγκιά μου ἐχτυποῦσαν φοβερά, καὶ τὸ κρεβάτι μου ἔτριζε, παράδερνε ἀπὸ τὴν ἀνεμοζάλη τῆς καρδιάς μου. Ὁ Γιάννης ποῦ ἦρθε νὰ βάλῃ κάθουνα, ἔβαλε φωνή, καὶ ἡ καυμένη ἡ θειὰ ἐποδοτσακίστικε ὅσο νάρθη, σιμᾶ μου. Τί ἀπογεῖνε δὲ ξέρω, θαρρῶ πῶς εἶχαν κρᾶξῃ τὸ γιατρό, καὶ μῶδωκαν νὰ ροφήζω κᾶτι σκόνες στὰ ὕστερα. Ἡ θειὰ μου ποῦ δὲν μ' ἄφινε στιγμή, τὸ βράδυ τὴν εἶδα νὰ ντυθῇ καὶ νὰ ἔβγῃ ἔξω χωρὶς νὰ μᾶς πῇ ποῦ πηγαίνει. Σὲ λίγο ὁ Γιάννης ἀναψε φῶς, καὶ ἐξεκλέφτηκε κι' αὐτὸς ἀγάλι' ἀγάλια. Σὰν ἔμεινα μονάχος, ἔβαλα τὸ χέρι μου στὸ μέτωπό μου, κ' ἔβανα τὰ δυνατά μου νὰ καταλάβω τί μοῦχε τρέξῃ. Ἐσηκώθηκα κ' ἐπερπατοῦσα ὀγρήγορα μέσα στὴν κάμαρα. Μ' αὐτὸ τὸ περπάτημα δὲ θὰ μῶκανε καλὸ κ' ἄρχισα νὰ φλογίζουμαι πάλι. Ἐπνιγώμουν ἐκεῖ μέσα κ' ἐγύρεθα ἀέρα, βορριᾶ, βραχὴ, χιόνι, νὰ ροφήζω, ν' ἀνασάνω. Ἀνοίγω τὴ πόρτα, ψυχὴ στὸν ἀντρέ, κατεβαίνω τὴ σκάλα, βγαίνω στὴν αὐλὴ, καὶ βρίσκω τὴ πόρτα τοῦ κήπου μισοανοιγμένη. Ἐν' ἀναμμένο φανάρι παράδερνε μὲ τὸν ἀέρα, μέσα στὸ σκοτάδι. Δὲν εἶχα κάμῃ δυὸ βήματα στὸν κήπο, καὶ μιά μεγάλη ἀναλαμπὴ μ' ἐθάμπωσε. Τὰ παράθυρα τοῦ σπητιοῦ τῆς ἀπάνω καὶ κάτω ἔλαμπαν πέρα, πέρα. Τὰ κλαδιὰ καὶ τὰ πετραδάκια τοῦ κήπου ἐλαμποκοποῦσαν, ἔχυναν κᾶτι παράξενες ἀκτῖνες, πολύχρωμες, ἀπὸ τὸ φῶς ποῦ ἄφιναν τὰ παράθυρα. Τὸ μικρὸ συντριβάνι ἄστραφτε κᾶπου, κᾶπου, παρέκει ἓνας κορμὸς δένδρου ἀπλώνονταν μαῦρος, μαῦρος, καὶ παραπέρα ἓνα μικρὸ ἀγαλματάκι παρέστεκε λευκὸ, λευκὸ σὰν φάντασμα. Ὁ ἀέρας ἐσφύριζε κρύος, παγωμένος· εἶχα βγῇ χωρὶς παλτὸ κι' ἄρχισα νὰ ξεφλογίζουμαι, νὰ κρυώνω. Ἐπῆγα κ' ἀκούμπησα στὸ κορμὸ τῆς μυγδαλιάς, ἀποκάτω ἀπ' τὸ παράθυρό της. Αὐτὸ μονάχα ἦταν σκοτεινὸ. Στὴν ἀρχὴ θέλησα νὰ καταλάβω τί ἔτρεχε ἐκεῖ μέσα ἀπὸ τὰ παράθυρα, ἀλλὰ δὲν μπορούσα. Ἐδῶπα καθαρὰ μέσα στὰ φῶτα πλῆθος σκιᾶς νὰ τρέχουν σ' ὅλα τὰ μέρη, καὶ στ' αὐτιά μου ἔφθανε μιά βοή ἀδιάκοπη. Μ' ἀγάλι' ἀγάλια ἡ σκληρὴ ἀλήθεια μ' ἀνοίξε τὰ μάτια. Ἐξαφνα ἐχτύπησε ἴσκι στὰ μάτια μου κᾶτι σὰν ἄχνος, σὰν χιόνι, σὰν φῶς, σὰν ὄνειρο, σὰν νεράϊδα, μ' ἓνα

στεφάνι λευκό, λευκὸ εἰς τὸ μικρὸ τῆς κεφαλῆς, μὲ μισανοιγμένα τὰ χεῖλη ἀπὸ ἑνὸς ἄσβεστο χαμόγελο, στολισμένη μὲ λουλουδάκια μυγδαλιάς. Ἀκούμπησα εἰς τὸν κορμὸ πρὸς πολὺ, γὰρ νὰ μὴν πέσω. Ἐνοιωθα, ἐννοιωθα πειά, καὶ ἐκύτταξα τρεμουλιασμένος, ἄλαλος. Ὁ ἄερας κρύος, ἀποπάνω μου ἐμαδοῦσε τ' ἄνθια τοῦ δένδρου ἑνός, ἑνός, παρόμοια ὅπως ἡ ἀκελπισιὰ ἐμαδοῦσε ὁλοένα τῆς καρδιάς μου τὰ ὄνειρα καὶ τοὺς πόθους. Ὅταν ἐγύρισα εἰς τὴν κάμαρά μου δὲν εἶχε μείνῃ ἀπ' ὅλα αὐτά, τίποτ' ἄλλο πειά, ἀπ' αὐτὸ τὸ παληολούλουδο. . .

Καὶ μᾶς τὸ ἔδειχνε. Τὸ γεροντοκόριτσο εἶχε χωνέψῃ πειά τὸ βαρὺ μολύβι, ποῦ τῆς εἶχε καθίσῃ εἰς τὸ στομάχι, ἡ Χρυσαῖδα ἀκουμπησμένη ἀκόμα εἰς τὸ τραπεζάκι δὲν εἶχε ξεκολλήσῃ τὰ μάτια τῆς ἀπὸ τὸν τηλεγραφετή, ὁ λοχίος ἔστριβε τὸ μουστάκι του, οἱ δασκάλοι σὰν πῶς εἶχαν ἀποκοιμηθῇ, καὶ ὁ κύρ δήμαρχος ἐμουρμούριζε ἀκόμα μὲ τοὺς χωριανούς.

Καὶ μέσα εἰς τὴν σιγῇ μας ἐκεῖνη τὸ λουλουδιὸν ἔτριξε θλιβερά, θλιβερά μέσα εἰς τὰ δάκτυλα τοῦ γιατροῦ, καὶ διασκορπίστηκε σὲ ψιλὴ σκόνη εἰς τὰ γόνατά του. Καὶ ἀπ' ἐκεῖνο τὸ βράδυ ἡ κομπότρικα τοῦ γιατροῦ ἀπόμεινε ἀστόλιστη.

Μήτηρος Χατζόπουλος.

ΟΙ ΖΩΓΡΑΦΟΙ ΤΗΣ ΖΑΚΥΝΘΟΥ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΑΝΤΟΥΝΗΣ

Πασῶν τῶν Ἑλληνικῶν πόλεων ἡ Ζάκυνθος εἶνε ἡ μόνη ἐνθα ὁ τεχνικὸς τῆς ἀπὸ ἀλώσεως μέχρι τῆς ἀνεξαρτησίας ἡμῶν γραφικῆς τέχνης δύναται ἐπὶ πολὺν νὰ μελετήσῃ ὡς εὐρίσκων πολλὰ καλλιτεχνήματα τῆς βυζαντινῆς τέχνης καὶ πλεῖστα τῆς καθαρᾶς ἰταλικῆς. Δυστυχῶς οἱ ἐπίτροποι τῶν ἐκκλησιῶν, ἀγνοοῦντες τὴν ἀξίαν τῶν ἔργων καὶ νομίζοντες ὅτι πράττουσιν τι ἄριστον, ἐπιτρέπουσιν εἰς κοινούς ζωγράφους τὴν ἐπισκευὴν ἢ τὸν καθαρισμὸν καὶ γίνονται οὕτως οἱ αἴτιοι τῆς καταστροφῆς ἀριστουργημάτων. Αἱ εἰκόνες λ. χ. τοῦ Νικολάου Κουτούζη αἱ εὐρισκόμεναι εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Διονυσίου καὶ ἐκεῖναι τῆς Μητροπόλεως δὲν εἶναι ὡς ἐξῆλθον ἐκ τῶν χειρῶν τῶν καλλιτεχνῶν. Προ-

Ἡ περὶ τοῦ ἀρίστου τούτου ζωγράφου καὶ σατυρικοῦ ποιητοῦ ἐγράψαμεν ἐν ἐκτάσει ἐν τῷ ἀριθ. 6 τοῦ Φιλολ. Παραρτήματος τῆς Ἑφημερίδος καὶ ἐν τῷ 5 ἀριθ. τοῦ Περητικῶν Ἀνθολογίας Ζακύνθου. Ἐπίσης ἐγράψαμε περὶ αὐτοῦ καὶ ὁ κ. Π. Χιώτης.